

เรื่อง บัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจตามโครงการสุขภาพไทย

เรียน ปลัดกระทรวงพาณิชย์

อ้างถึง หนังสือกระทรวงพาณิชย์ ที่ พณ.๐๑๐๖/๒๕๑๐ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๑๐

ซึ่งมีสาระสำคัญ มีเนื้อหามุ่งหมายเกี่ยวกับโครงการประกอบธุรกิจตามโครงการสุขภาพไทย

ตามที่หนังสือของกระทรวงพาณิชย์ที่อ้างถึงได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นเกี่ยวกับโครงการประกอบธุรกิจตามโครงการสุขภาพไทย และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือขอให้จัดส่งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวถึงความแท้จริงแล้ว นั้น

บัดนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีความเห็นว่ากิจการของบริษัทการแพทย์และสุขภาพประเทศไทย จำกัด และบริษัทศูนย์สุขภาพประเทศไทย จำกัด ไม่เป็นการประกันชีวิต แต่เป็นการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๑๐ เพราะมีการเรียกเก็บเงินต้นมีลักษณะเป็นเบี้ยประกันภัย โดยในคำมั่นว่าจะให้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการบริการรักษาพยาบาลและในบางกรณีให้เงินเป็นการตอบแทน ซึ่งการจะปฏิบัติความคำมั่นดังกล่าวให้ไว้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ อันเป็นการเสี่ยงภัยตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับธุรกิจประกันภัย ทั้งนี้ โดยที่ศูนย์สุขภาพไทย และศูนย์บริการการแพทย์และสุขภาพประเทศไทย จำกัด เป็นผู้ริเริ่มขอให้จัดวาง รายละเอียดของวงเงินประกันกฎหมายนี้ซึ่งได้เสนอมาร่วมหนังสือนี้ อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะกรรมการเพื่อทราบและรับแจ้งความเห็นแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายอมร จันทรมนูญ)

รองเลขาธิการ ฯ

บัญชีที่ 1 of 5 กรรมการคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒๕

๐๗๒๐๓๓๓

บันทึก

เรื่อง บัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจตามโครงการสุขภาพไทย

กระทรวงพาณิชย์ โดยมีหนังสือ ที่ พณ.๐๑๐๖/๒๕๑๐ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๐ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็น โดยที่ปัจจุบันมีคณะบุคคลจำกัดบริษัทจำกัดขึ้นสองแห่งให้ชื่อว่า บริษัทศูนย์สุขภาพประเทศไทย จำกัด และบริษัทการแพทย์และสุขภาพประเทศไทย จำกัด ซึ่งได้ทำการประกาศชักชวนให้ประชาชนเข้าสมัครเป็นสมาชิกของโครงการสุขภาพของบริษัดังกล่าว โดยผู้เป็นสมาชิกจะคงมีอายุไม่เกิน ๕๕ ปี และต้องชำระเงินจำนวนหนึ่งให้แก่บริษัทเป็นค่าธรรมเนียมการเข้าเป็นสมาชิก และต้องชำระค่าบำรุงเป็นรายปีด้วย ในการนี้บริษัทได้ออกคู่มือสมาชิกซึ่งลงนามโดยกรรมการผู้อำนวยการของบริษัทให้สมาชิกที่ถือไว้เป็นหลักประกันโดยสัญญาว่าหากสมาชิกได้รับอุบัติเหตุ เจ็บป่วย หรือประสบภาวะสุขภาพ ฯลฯ บริษัทจะให้บริการตรวจรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลหรือคลินิกตามที่กำหนดไว้ในโครงการนั้นเป็นการตอบแทน กระทรวงพาณิชย์จึงเห็นว่า การกระทำของบริษัททั้งสองเป็นการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยหรือประกอบธุรกิจประกันชีวิต ตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๑๐ หรือไม่ หากถือเป็นการประกอบธุรกิจดังกล่าว กระทรวงพาณิชย์จะได้นำไปดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นและได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (สำนักงานประกันภัย) และผู้แทนบริษัทการแพทย์และสุขภาพประเทศไทย จำกัด ซึ่งผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ได้เชิญมาพร้อมกัน ประชุมกันเอกสารต่าง ๆ ที่ได้ออกในการดำเนินงานของบริษัทดังกล่าวแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า บริษัททั้งสองแห่งนี้มีการดำเนินการทำนองเดียวกัน สำหรับบริษัทการแพทย์และสุขภาพประเทศไทย จำกัด นั้นมีการรับสมัครสมาชิกโดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการสมัครประมาณรายละ ๑,๐๐๐ บาท ค่าสมัครพร้อมกัน ๒ คน จะเรียกเก็บน้อยลง ๑๐% ถ้าสมัครพร้อมกัน ๓ - ๔ คน จะเรียกเก็บน้อยลง ๑๕% และถ้าสมัครพร้อมกันตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไปจะเรียกเก็บน้อยลงอีกประมาณ ๒๐ - ๓๐% บริษัท ฯ จะเก็บค่าธรรมเนียมไว้ และจะคืนให้ร้อยละ ๒๕ ถ้าสมาชิกพ้นจากการเป็นสมาชิกหลัง ๓ ปี คืนร้อยละ ๕๐ ถ้าพ้นจากการเป็นสมาชิกหลัง ๔ ปี และคืนให้ทั้งหมดตามจากการเป็นสมาชิกเมื่อหลัง ๕ ปีแล้ว แค่ว่าเมื่อครบ ๕ ปี สมาชิกผู้ใดยังคงเป็น

๒

๒๕.1

สมาชิกต่อไปก็จะได้นำส่วนนี้คืนเป็นเงินร้อยละ ๔ ของเงินค่าธรรมเนียบดังกล่าว นอกจากนั้นสมาชิกต้องเสียค่าบำรุงเป็นรายปี ประมาณปีละ ๑,๕๐๐ - ๒,๑๐๐ บาท (โดยมีจำนวนมากน้อยต่างกันตามอายุและเพศ) การชำระค่าบำรุงรายปีจะมีผลให้สมาชิกจากสมาชิกภาพ และในการนี้บริษัทให้คำมั่นว่าสมาชิกจะได้รับบริการตรวจรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่ระบุชื่อไว้ในโครงการ เมื่อเกิดการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุที่เหตุความที่ระบุไว้ใน "คู่มือสมาชิกโครงการสุขภาพ" อันได้แก่ การตรวจเช็คร่างกายและสุขภาพประจำปี การเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล และบริการอื่น ๆ อีก โดยสมาชิกไม่ต้องเสียค่าบริการในการนี้ หรือถ้าเสียก็เสียในอัตราที่ต่ำกว่าปกติ กิจการของบริษัทดังกล่าวจึงเป็นการเรียกเก็บเงินจำนวนหนึ่งเป็นรายปีและมีคำมั่นที่จะให้บริการโดยการให้บริการจะมีจำนวนมากกว่าหรือน้อยกว่าขึ้นอยู่กับความเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุที่สมาชิกจะได้รับในขณะใด จากสภาพของกิจการดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) มีความเห็นว่า

(๑) เมื่อการจะให้บริการหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับเหตุที่ไม่เกี่ยวกับความตายของบุคคล กิจการดังกล่าวจึงไม่ใช่การประกันชีวิต (มาตรา ๔๔๔ ป.พ.พ.) (๑) และไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๑๐

(๒) กิจการดังกล่าวเป็นกิจการที่อาศัยการเสี่ยงภัยเงินต้นในการชำระหนี้ตอบแทน โดยที่การประกอบกิจการดังกล่าวมีการเรียกเก็บเงินประจำจากสมาชิก (ค่าบำรุง) และมีคำมั่นว่าจะให้บริการรักษาพยาบาลเป็นการตอบแทนเมื่อมีเหตุเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ ซึ่งการจะเจ็บป่วยเป็นโรคอะไรหรือจะได้อายุที่เหตุอย่างไรนั้นเป็นเหตุในอนาคตซึ่งไม่มีความแน่นอนว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ คือจะเกิดหรือไม่เกิดก็ได้ และอาจเกิดมากหรือเกิดน้อยก็ได้ ทั้งนี้ การเรียกเก็บค่าบำรุงเงินต้นในการให้บริการรักษาพยาบาลตอบแทนจึงเป็นการเรียกเอาเงินต้นไปใช้ในการชำระหนี้ตามสัญญาอันเป็นลักษณะสำคัญของสัญญาประกันภัย (มาตรา ๔๖๓ ป.พ.พ. บรรดาข้อความ) (๒) ซึ่งตามโครงการของบริษัท ฯ ดังกล่าวได้จำกัดการเสี่ยงภัยบางประการไว้เพื่อประโยชน์ของธุรกิจของบริษัทด้วย เช่น ผู้จะเป็นสมาชิกต้องมีอายุอย่างน้อย ๑๐ วัน ให้สมาชิกที่มีอายุเกิน ๕๕ ปี พ้นจากสมาชิกภาพ หรือไม่ให้บริการถ้าเป็นค่ารักษาพยาบาลเนื่องจากอุบัติเหตุ

(๑) มาตรา ๔๔๔ ในสัญญาประกันชีวิตนี้ การใช้จำนวนเงินชดเชยความหวังชีวิตหรือมรณะของบุคคลคนหนึ่ง

(๒) มาตรา ๔๖๓

๓

กรมธรรม์ประกันภัย ต้องลงนามชื่อของผู้รับประกันภัยและมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์

๐๗๒๐๓๓๕

ในการขึ้นเงินหรือจ่ายชดเชยจำนวนหนึ่ง เป็นต้น ซึ่งเห็นได้ว่าสภาพข้อจำกัดเช่นนี้เป็นกรณีที่มีการเสี่ยงภัยของตนเอง

(๑) กิจการดังกล่าวเป็นการประกันความเสี่ยงภัยอันมีประมาณเป็นเงินได้และความเสียหายอันเกิดจากการเจ็บป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุที่เหตุที่ระบุไว้เป็นความเสี่ยงภัยอันมีประมาณเป็นเงินได้ เพราะถ้ามีอุบัติเหตุที่เกิดการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุขึ้นก็อาจฟ้องร้องให้ชำระค่ารักษาพยาบาลได้ และการจะเรียกร้องค่าเสียหายนั้นให้เกิดขึ้นได้ก็เฉพาะเมื่อประสบกับเหตุที่ระบุไว้ในสัญญาเท่านั้น และในกรณีที่บุคคลผู้รับประกันภัยจะเสียชีวิตก็จะต้องมีการไต่สวนและพิสูจน์ก่อนแล้วจึงจะจ่ายเงินคืน ซึ่งการที่บริษัท ฯ นี้ มีวัตถุประสงค์มุ่งหมายเฉพาะ เงินหรือทรัพย์สิน ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าชดเชยอื่น ๆ เพื่อชดเชยหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคลหรือแก่บุคคลอื่นใดก็ตาม ซึ่งอาจเป็นการกระทำโดยสุจริตหรือโดยทุจริตก็ได้ หรือเยียวยาความเสียหายนั้น (เทียบเคียงกับมาตรา ๔๐๔ ป.พ.พ.) (๑) ในการนี้การมีคดีฟ้องคดีเอาไปใช้โดยมิชอบ หรือให้โดยมิชอบต่อความยุติธรรม (๑) และด้วยคำภาษาอังกฤษอันเป็นต้นร่างของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๒) มาตรา ๔๖๔ อันคำว่า "วินาศภัย" ในกฎหมายนี้ หมายความว่า ความเสียหายอันเกิดโดยอุบัติเหตุหรือโดยเหตุอื่นใด ๆ บรรดาซึ่งจะพึงประมาณเป็นเงินได้

(๓) มาตรา ๔๐๔ ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าชดเชยอื่นใดเทียบกันนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งเหตุ

อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้น โทษแก่การคืนทรัพย์สินอันเสียหายไปเพราะเหตุใด ๆ ใดว่าราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันมีที่จะต้องชำระให้ไว้เพื่อความปลอดภัยใด ๆ อันได้เกิดขึ้นแล้ว

Section 438 The Court shall determine the manner and the extent of compensation according to the circumstances and the gravity of the wrongful act.

Compensation may include restitution of the property of which the injured person has been wrongfully deprived or its value as well as damages to be granted for any injury caused.

(๔) คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๕๐๕ - ๕๔๐/๒๕๑๔ และที่ ๒๕/๒๕๑๐

๐๗๒๐๓๓๖

ในมาตรา ๔๖๐ และมาตรา ๔๖๑ ป.พ.พ. ก็ใช้บังคับว่า "to make compensation" อันหมายความว่า การกระทำเพื่อชดเชยหรือเยียวยา ดังนั้น เมื่อการให้บริการรักษาพยาบาลมีผลเป็นการเยียวยาความเสียหายอันเกิดขึ้นในกรณีที่เจ็บป่วยและในกรณีเกิดอุบัติเหตุที่ระบุไว้ การให้บริการรักษาพยาบาลจึงเป็นการให้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๖๑ ป.พ.พ.นั่นเอง อนึ่ง ในกิจการของบริษัท ฯ ที่มีปัญหาก็มีบางกรณีที่ระบุไว้โดยชัดแจ้งก็เห็นว่าให้คืนเป็นเงินได้ เช่น กรณีประสบอุบัติเหตุชดเชยค่ารักษาพยาบาล และมีความจำเป็นเข้ารับการรักษาพยาบาล ณ โรงพยาบาลที่ไม่ใช่ของโครงการ ซึ่งบริษัท ฯ จะชดเชยค่ารักษาพยาบาลไม่เกินครั้งละ ๒,๐๐๐ บาท และในกรณีที่สมาชิกไม่ได้รับการรักษาพยาบาลของโครงการแต่ได้เป็นรถพยาบาลของโรงพยาบาลของโครงการ บริษัท ฯ จะให้ค่ารถพยาบาลจำนวนร้อยละ ๒๕ ของจำนวนที่จ่ายจริง เป็นต้น

(๕) กิจการดังกล่าวเป็นกิจการที่มีการเรียกเก็บเบี้ยประกันภัย โดยที่บริษัท ฯ ได้เรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียบและเงินค่าบำรุงรายปีเป็นค่าตอบแทนในการจะให้บริการตามสัญญา เงินดังกล่าวแม้จะเรียกชื่ออย่างอื่นแต่ลักษณะเป็นเบี้ยประกันภัยนั่นเอง เพราะมีการเรียกเก็บโดยคำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นตามสัญญา

จากลักษณะของกิจการดังกล่าวใน (๒) (๓) (๔) และ (๕) จึงเห็นว่า กิจการดังกล่าวนี้ เป็นการประกันวินาศภัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๑๐ (๖)

(นายอมร จันทรมนูญ)

รองเลขาธิการ ฯ

บัญชีที่ ๒ of ๕ กรรมการคณะกรรมการกฤษฎีกา